

2020/2216(INI)

23.3.2021

NUOMONĖ

Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto

pateikta Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetui

dėl Europos skaitmeninės ateities kūrimo: kliūčių bendrajai skaitmeninei rinkai šalinimas ir dirbtinio intelekto (DI) naudojimo gerinimas siekiant naudoti vartotojams ES
(2020/2216(INI))

Nuomonės referentė (*): Nicola Beer

(*): Susijusių komitetų procedūra. Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnis

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetas ragina atsakingą Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. ragina Europos institucijas siekti, kad Sąjunga taptų pasauline skaitmeninės transformacijos ir dirbtinio intelekto lydere, nustatant tikslą ir sutelkiant išteklius, reikalingus iki 2030 m. tapti konkurencingiausiu ir novatoriškiausiu regionu, remiantis ES taisyklėmis ir vertybėmis bei skatinant tarptautinį bendradarbiavimą dirbtinio intelekto srityje su panašiai mąstančiomis šalimis ir pasaulinio masto veikėjais; atkreipia dėmesį į Europos pridėtinės vertės potencialą ir dabartinę ES masto veiksmų nebuvimo dirbtinio intelekto ir skaitmeninio reguliavimo srityje, kainą; ragina taikyti reguliavimo metodą, kuris nebūtų grindžiamas dabartine technologinės plėtos apžvalga, tačiau juo būtų siekiama užtikrinti, kad priimtos taisyklės taip pat būtų taikomos būsimiems technologiniams proveržiams ir reiškiniams; ragina užtikrinti, kad visas dirbtinis intelektas ir skaitmeninis reglamentavimas būtų subalansuotas, proporcingas ir pagrįstas subsidiarumo bei technologijų neutralumo principais bei išsamiais poveikio vertinimais; pabrėžia, kad inovacijos, atviros rinkos, įterptos pagrindinėmis teisėmis grindžiamos Europos vertybės ir visuomenės pritarimas yra elementai, kurie sudarytų sąlygas Sąjungai pirmauti kuriant žmonėms ir visai visuomenei naudingą skaitmeninę visuomenę, skatintų augimą ir konkurencingumą, užtikrintų jos skaitmeninį suverenumą ir atsparumą bei sustiprintų Sąjungos geopolitinę ir strateginę svarbą; pabrėžia, kad Europos duomenų ir dirbtinio intelekto reglamentu turėtų būti siekiama sukurti bendrąją skaitmeninę rinką be sienų ir konkurencingą, inovacijoms palankią, į žmogų orientuotą, patikimą ir saugią duomenų visuomenę bei ekonomiką, kuri padėtų kurti ir diegti dirbtinį intelektą, prieigą prie duomenų, sąveikumą ir duomenų perkeliamumą; pabrėžia, kad skaitmeninė transformacija turi prisidėti prie darnaus vystymosi derinant ekonominius, socialinius, etinius ir aplinkos aspektus; pabrėžia, kad iš trijų pagrindinių tikslų, apibrėžtų komunikate „Europos skaitmeninės ateities formavimas“, skaitmeninis konkurencingumas ir ekonomikos augimas yra nepakeičiamos būtinos sąlygos siekiant sukurti atvirą, demokratinę ir tvarią visuomenę, kuriai įtakos turi žmonėms naudingos technologijos; pabrėžia, kad norint pasiekti šį tikslą reikalingas bendras Europos požiūris, kuriuo būtų atsižvelgiama į jo pagrindinius principus ir vertybes;
2. rašo, kad skaitmeninis suverenumas yra būtinas tam, kad Sąjunga galėtų vystytis nevaržomai ir remdamasi savo vertybėmis; pabrėžia, kad investicijos į mokslą, mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, inovacijas skaitmeninių technologijų ir dirbtinio intelekto srityse, geresnė prieiga prie rizikos kapitalo ir nešališki aukštos kokybės duomenys yra kertiniai akmenys siekiant užtikrinti Sąjungos skaitmeninį suverenumą; pabrėžia, kad MVĮ ir Europoje vykdoma gamyba atliks itin svarbų vaidmenį šiame pertvarkos procese; atkreipia dėmesį į tai, kad ketvirtoji pramonės revoliucija, be kita ko, priklausys nuo galimybės gauti žaliavų, pvz., ličio ir retųjų žemių elementų, o Sąjunga turi sumažinti savo priklausomybę nuo importuojamų svarbiausių žaliavų, apribodama absoliutų vartojimą ir vykdydama aplinkos požiūriu atsakingą gamybą ir žiedinę ekonomiką; mano, kad tvirtesnė žiedinės ekonomikos politika, taikoma skaitmeniniams prietaisams ir puslaidininkiams, galėtų tuo pat metu prisidėti prie Sąjungos pramonės suverenumo ir išvengti neigiamo su žaliavomis susijusios kasybos poveikio; primena, kad dirbtinis intelektas ir kitos skaitmeninės technologijos dažnai kuriamos tarptautiniu mastu; pažymi, kad neaiškus ir nenuoseklus

reglamentavimas paskatins novatoriškas įmones kurti savo produktus ir paslaugas už Europos ribų; pabrėžia laisvo duomenų judėjimo tarpvalstybiniu mastu svarbą; remia Komisijos siekį panaikinti nepagrįstas kliūtis tarptautiniams duomenų srautams, taip pat apribojimus, kurie Europos įmonėms taikomi trečiosiose šalyse; pabrėžia prieigos prie duomenų ir sąveikumo visoje ES svarbą, naudojant eksponentiškai didėjančią pramonės ir viešųjų duomenų kiekį; įspėja, kad dirbtinis intelektas neturėtų būti naudojamas sistemose, kuriomis baudžiama ir atlyginama piliečiams pagal jų socialinį elgesį; ragina Komisiją parengti Europos startuolių finansavimo strategiją siekiant skatinti jų augimą Europoje, kad Europa galėtų pasinaudoti sukurtomis darbo vietomis, idėjomis bei novatoriškomis įmonėmis ir kad būtų galima užkirsti kelią šių įmonių praradimui ne Europos šalyse; ragina Komisiją išnagrinėti įvairius būdus, kuriais Sąjungai kyla rizika tapti priklausoma nuo išorės subjektų; primena, kad valstybės narės turi laikytis savo įsipareigojimo pagal strategiją „Europa 2020“ investuoti 3 proc. nuo savo BVP į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, kad būtų užtikrintas strateginis Sąjungos suverenitetas skaitmeninėje srityje; primena, kad didesnio suvereniteto sąvoka neprieštarauja laisvos ir sąžiningos prekybos koncepcijai;

3. pabrėžia, kad dabartinis IRT sektoriaus aplinkosauginis ir anglies pėdsakas tebėra didelis; atkreipia dėmesį į tai, kad sąnaudų taupymas ir geresnis valdymas taip pat gali būti pasiekti toliau tvariai plėtojant skaitmenines technologijas, dirbtinį intelektą ir robotiką, kad mašinų mokymasis galėtų prisidėti prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo geriau suprantant technologinius procesus, gerinant energijos vartojimo efektyvumą, integruojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir energijos kaupimą, sudarant sąlygas dalytis esminiais ir aiškiai apibrėžtais duomenų rinkiniais ir jais naudotis, taip pat įtraukti aplinkos aspektą visapusiškai laikantis Europos žaliojo kurso; pažymi, kad dar labiau sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir net visiškai neutralizuoti poveikį klimatui galima nustačius duomenų centrų veiksmingumo standartus prieglobos vietoms, taip pat papildomus itin našios kompiuterinės įrangos ir programinės įrangos bei pakartotinio šilumos naudojimo reikalavimus; pabrėžia, kad svarbu plėtoti efektyviau energiją vartojančias itin našias kompiuterines sistemas, pvz., Žaliąjį IT kubą;
4. palankiai vertina ES finansavimo programų naudojimą mūsų visuomenės ir pramonės skaitmeninimui remti tiek, kiek jos grindžiamos veiksmingumo, skaidrumo ir įtraukumo principais; ragina koordinuotai naudoti įvairius fondus, kad būtų kuo labiau padidinta programų sąveika; siūlo strategiškai suskirstyti lėšas, kad būtų sukurta būtina skaitmeninė infrastruktūra; akcentuoja sėkmingą Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės darbą; palankiai vertina neseniai paskelbtą Komisijos pasiūlymą dėl jos tolimesnės veiklos, siekiant išlaikyti ir skatinti Europos lyderystę superkompiuterių ir kvantinės kompiuterijos srityje, nes tai yra būtina dirbtinio intelekto plėtrai; primena, kad MVĮ yra Europos ekonomikos pagrindas ir norint pereiti prie skaitmeninių technologijų, joms yra reikalinga speciali ES finansavimo programų parama; palankiai vertina planus toliau plėtoti Europos inovacijų tarybą pagal programą „Horizontas 2021-2027“ į visavertę tarybą, kurioje naujai įsteigtoms įmonėms siūloma vieno langelio principu veikianti įstaiga, siūlanti patobulintas finansavimo priemones ir verslo spartinimo paslaugą; ragina Komisiją ir valstybes nares didinti investicijas į mokslinius tyrimus ir sudaryti palankesnes sąlygas papildomam novatoriškų įmonių, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų institucijų bendradarbiavimui; pripažįsta, kad dalijantis DI prietaikų komponentais ir juos pakartotinai naudojant didėja dirbtinio intelekto sprendimų naudojimas ir įsisavinimas; pabrėžia fundamentaliųjų dirbtinio intelekto

pagrindų mokslinių tyrimų svarbą; pažymi, kad dabartinės komercinės DI prietaikos grindžiamos moksliniais tyrimais, kurie buvo pradėti vykdyti dešimtmečiais anksčiau; pabrėžia, kad reikia sudaryti sąlygas išsamiems visų dirbtinio intelekto prietaikų ir technologijų moksliniams tyrimams; ragina priimti teisėkūros sprendimus, pvz., apribotas bandomojo reglamentavimo aplinkos (angl. sandbox) sistemas, pagal kurias būtų galima plėtoti sėkmingus bandomuosius projektus, nes tai leistų tiek viešosioms, tiek privačioms institucijoms sukurti saugią bandymų erdvę didelės rizikos ir nerizikingų dirbtinio intelekto naudojimo atvejų moksliniams tyrimams ir plėtrai; ragina Europos iniciatyvas sutelkti į pirmojo etapo mokslinius tyrimus; ragina valstybėse narėse plačiu mastu investuoti į skaitmeninių inovacijų ir dirbtinio intelekto kompetencijos grupes, grindžiamas novatoriškų įmonių, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų institucijų bendradarbiavimu, siekiant užtikrinti gebėjimų stiprinimą ir dalijimąsi geriausia patirtimi, taip pat sutelkti mokslinius tyrimus ir inovacijas visoje vertės grandinėje, taip pritraukiant ir išlaikant geriausius talentus ir privačias investicijas; primena, kad MVĮ ir startuoliai atlieka vis svarbesnę vaidmenį skaitmeninių inovacijų srityje; ragina imtis priemonių, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos diegti inovacijas mažinant administracinę našta, palengvinant galimybes gauti finansavimą, įskaitant kreditus ir rizikos kapitalą, kad informacija taptų prieinamesnė, taip pat suteikiant išsilavinimą, kad būtų užpildytos įgūdžių spragos;

5. apgailestauja dėl to, kad iki šiol tik 17 % MVĮ sėkmingai integravo skaitmenines technologijas į savo verslo veiklą¹; primena, kad MVĮ naudojimas skaitmeninimu yra būtina sąlyga norint pasinaudoti šia antra skaitmeninio bangos; pabrėžia, kad būsimais skaitmeninės srities teisės aktais turėtų būti vengiama nereikalingos administracinės ar reguliavimo naštos MVĮ ir prie jų turėtų būti pridėtos aiškios gairės, pvz., Europos dirbtinio intelekto, robotikos ir susijusių technologijų sistema, kurioje būtų nagrinėjami etikos principai ir, kai tinkama, techniniai standartai, siekiant pagerinti veiksmingumą, sąveikumą, saugumą ir privatumą, siekiant geriau valdyti naujų technologijų, pvz., dirbtinio intelekto, naudojimą; atkreipia dėmesį į tai, kad teisinis netikrumas trukdo atsirasti aukštųjų technologijų vienasrakiams (angl. „unicorns“), startuoliams ir MVĮ; ragina sukurti skaitmeninę ekosistemą, kurioje MVĮ galėtų dalyvauti technologinių inovacijų, orientuotų į skaitmeninį ir dirbtinį intelektą, veikloje; ragina stiprinti Europos skaitmeninių inovacijų centrus ir parengti aiškesnę jų strategiją, siekiant skatinti MVĮ, vidutinės kapitalizacijos įmones ir startuolius plačiai įsisavinti naujas technologijas; atkreipia dėmesį į tai, kad Europos skaitmeninių inovacijų centrų tinklas turėtų užtikrinti plačią geografinę aprėptį visoje Europoje, įskaitant atokias, kaimo ir salų vietas, taip pat pradėti tarpsektorinį dialogą; ragina Komisiją parengti plataus užmojo ir išsamią strategiją, pagal kurią būtų remiamas pradedančiųjų įmonių kūrimas ir augimas, siekiant per 10 metų sukurti naują Europos skaitmeninių vienasrakių kartą; atkreipia dėmesį į tai, kad strategijoje turėtų būti nagrinėjamos tokios priemonės kaip mažesnė biurokratija ir puiki infrastruktūra, galimybės gauti finansavimą, atskirtų universitetų ir įmonių veiklos palengvinimas, geresnės galimybės dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, mokesstinės paskatos pradedančiosioms įmonėms ir naujai įsteigtoms MVĮ, parama patekti į pasaulines rinkas nuo pat pradžių, ES steigimo vizų įvedimas, reglamentavimo naštos mažinimas, bandomojo reglamentavimo aplinkos (angl. sandbox) sistemos ir specialios ES pradedančiųjų įmonių ekosistemos, padedančios žmonėms kurti įmones, pritraukti finansavimą arba jų licencijavimo modelį

¹ Skaitmeninių inovacijų centrų darbo grupės 2018 m.

ataskaita https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/dihs_access_to_finance_report_final.pdf

esamoms įmonėms; pažymi, kad šios priemonės turėtų būti plėtojamos palaikant nuolatinį dialogą su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;

6. pabrėžia Europos rizikos kapitalo finansavimo trūkumą, galimybių gauti finansavimą trūkumą ir duomenų trūkumą, neproporcingai didelį viešųjų subjektų vaidmenį finansuojant šiuo metu, taip pat didelius pradedančiųjų įmonių ekosistemų ir prieinamo finansavimo skirtumus tarp valstybių narių; be to, pripažįsta išorės ir vidaus kliūtis, ypač mažiau išsivysčiusiuose sektoriuose, taip pat įvairesniuose sektoriuose ir MVĮ, kurioms, palyginti su didelėmis įmonėmis, sunkiau diegti DI prietaikas; ragina Sąjungoje laikytis visapusiško požiūrio, pagrįsto geresniu ir modernizuotu apmokestinimu, kuriuo būtų skatinamas verslumas taikant sąžiningą ir į augimą orientuotą mokesčių tvarką bei investuotojams palankų reglamentavimą, siekiant užtikrinti perspektyvių pradedančiųjų Europos įmonių galimybes gauti finansavimą visais augimo etapais; ragina dėti bendras pastangas siekiant užkirsti kelią jaunų perspektyvių Europos įmonių, kurios, patekusios į rinką, dažnai negauna finansavimo, išvykimui ir jo preventyviam išvengti;
7. pabrėžia, kad Europos ekonomikos augimo potencialas bus nustatytas pagal jos gyventojų ir verslo skaitmeninius įgūdžius; atkreipia dėmesį į įgūdžių trūkumą, kuris šiuo metu pastebimas Europos darbo rinkoje, ir poreikį šį trūkumą pašalinti vykdant kvalifikacijos kėlimą bei perkvalifikavimą; ragina nacionalinėse švietimo sistemose daugiau dėmesio skirti perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui skaitmeninių įgūdžių ir gebėjimų srityje; reikalauja imtis priemonių protų nutekėjimo problemai spręsti ir geriausiems protams pritraukti, nedarant poveikio nacionalinėms darbo rinkos sistemoms ir socialinių partnerių kompetencijai, kad Sąjunga taptų finansiniu, intelektiniu ir versliu požiūriu patrauklia erdve; pabrėžia, kad tokios priemonės turėtų būti tinkamai finansuojamos siekiant sudaryti geresnes sąlygas pritraukti pažangiausių mokslinius tyrimus, remti universitetų, mokslinių tyrimų centrų, verslo inkubatorių ir įmonių, kurios yra atviros kūrybiškumui, inovacijoms ir pažangiausiai skaitmeninei infrastruktūrai skatinti, skaitmenines ekosistemas; mano, kad naujoje Europos įgūdžių darbotvarkėje turi būti sprendžiami prisitaikymo ir naujų kvalifikacijų kūrimo uždaviniai, kuriais stiprinama skaitmeninė ir žaliąji pertvarka; taip pat pabrėžia, kad įgūdžių trūkumo ir neatitikties galima išvengti gerinant ir palengvinant švietimo, mokymo ir perkvalifikavimo sistemų bendradarbiavimą bei įmonių poreikį diegti inovacijas; mano, kad teisingo skaitmeninio sektoriaus formavimas turi būti derinamas su švietimo aspektais, socializacija, teisingomis darbo sąlygomis, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra, demokratija ir geru valdymu; pabrėžia, kad, siekdama visapusiškai pasinaudoti skaitmeninio teikiama nauda, Sąjunga turi spręsti skaitmeninio raštingumo ir įgūdžių visiems klausimus; ragina imtis priemonių, kuriomis būtų siekiama didinti ir remti mokymo projektus ir veiksmus, kuriais siekiama didesnio įvairinimo skaitmeniniame sektoriuje, ir primena, kad reikia spręsti lyčių nelygybės problemą mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse, kuriose vis dar nepakankamai moterų;
8. apgailestaudamas pažymi, kad iki 30 proc. ES piliečių neturi pagrindinių skaitmeninių įgūdžių², o iki 90 proc. darbo vietų reikia tokių pagrindinių gebėjimų; ragina Komisiją parengti strategijas siekiant palengvinti perėjimą prie skaitmeninių technologijų remiant perkvalifikavimo programas, gerinant profesinį švietimą, užtikrinant geresnes

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_20_1196

galimybes talentams ir teikiant mokymą visą gyvenimą esamiems ir būsimiems darbuotojams, ypatingą dėmesį skiriant MVI;

9. pripažįsta naujų aukštos kvalifikacijos darbo vietų kūrimo ir darbo vietų praradimo dėl perėjimo prie skaitmeninių technologijų galimybes bei riziką; ragina Komisiją, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, parengti reikiamas strategijas, kad būtų kuo labiau sumažintas galimas neigiamas poveikis, ir išnagrinėti skaitmeninimo, duomenų ir dirbtinio intelekto teikiamas galimybes didinti tvarų produktyvumą, gerinti darbuotojų gerovę, taip pat investuoti į informuotumo didinimo ir skaitmeninio raštingumo programas bei užtikrinti nuolatinę jų teisių ir laisvių apsaugą; ragina Komisiją išnagrinėti tiek galimybę nustatyti minimaliuosius standartus, tiek skaitmeninėse platformose dirbančių asmenų apsaugą ir vis dažnesnę darbo vietų priežiūrą, kurią palengvina skaitmeninimas;
10. pabrėžia, kad naudojant šališkus duomenų rinkinius netyčia gali atsirasti šališkų dirbtinio intelekto prietaikų, ir ypač atkreipia dėmesį į lyčių, kultūrinių, etninių, socialinių, negalios ar seksualinės orientacijos šališkumo atkūrimo riziką; pabrėžia, kad reikia pripažinti ir šalinti šališkumą duomenimis grindžiamose sistemose tiek jas kuriant, tiek jas naudojant; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į lyčių aspektą, turint omenyje nepakankamą moterų dalyvavimą gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos srityse ir skaitmeninėse įmonėse; visiškai pritaria Komisijos tikslui didinti moterų skaičių technologijų srityje, be kita ko, plečiant ir remiant mokymo projektus bei veiksmus; primena, kad Europos skaitmeniniame sektoriuje visais lygmenimis moterų yra per mažai – nuo studentų (32 proc. bakalauro ir magistro ar lygiaverčio lygmens studijų) iki aukščiausių akademinų pareigų (15 proc.) ir kad didžiausias atotrūkis susijęs su IRT srities specialistų įgūdžiais ir užimtumu, nes tik 18 proc. ES užimamų pozicijų tenka moterims; ragina Komisiją ir valstybes nares suderinti ES skaitmeninės pertvarkos formavimo priemones su Sąjungos lyčių lygybės tikslais;
11. pabrėžia, kad saugios ir įtraukios Europos gigabitinės visuomenės sukūrimas yra būtina sėkmingo Sąjungos perėjimo prie skaitmeninės ekonomikos sąlyga; primena, kad Sąjungos duomenų ekonomikos sėkmė, taip pat DI plėtojimas ir diegimas visų pirma priklauso nuo platesnės IRT ekosistemos, socialinės skaitmeninės atskirties mažinimo, darbo jėgos kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo, taip pat nuo daiktų interneto, šviesolaidinio pluošto, kvantinės bei blokų grandinės technologijų plėtojimo; pripažįsta vaidmenį, kurį 5G gali atlikti siekiant šio tikslo; pažymi, kad itin didelio pralaidumo tinklai leis Europai padaryti kiekybinį šuolį, kuris būtų naudingas visai technologijų ekosistemai; pabrėžia junglumo, kuriam visų pirma būdingas 5G ryšys ir šviesolaidinė infrastruktūra, vaidmenį keičiant darbo ir švietimo būdus, verslo modelius ir ištisis sektorius, pvz., gamybos, transporto ir sveikatos priežiūros, ypač kartu su kitomis technologijomis, pvz., virtualizavimu, debesijos kompiuterija, paribio kompiuterija, dirbtiniu intelektu, tinklo padalijimu ir automatizavimu, bei turi galimybių užtikrinti didesnę našumą ir daugiau inovacijų bei naudotojų patirties; primena, kad Sąjunga turėtų stengtis įveikti skaitmeninę atskirtį kaimo vietovėse, į kurią visų pirma reikėtų atsižvelgti, kai Sąjungos lėšos naudojamos 5G tinklams diegti, tuščių taškų skaičiui mažinti ir junglumo infrastruktūrai apskritai; ragina Komisiją skatinti Europos įmones pradėti kurti ir stiprinti naujos kartos judriojo ryšio tinklų technologinius pajėgumus; ragina Komisiją išanalizuoti nevienodos prieigos prie skaitmeninių technologijų ir ryšio skirtumų valstybėse narėse poveikį; pažymi, kad siekiant išnaudoti visą dirbtinio intelekto ir kitų besiformuojančių technologijų potencialą itin svarbu investuoti į itin

našią kompiuteriją (angl. HPC); ragina panaikinti investicijų į junglumą trūkumą pasitelkiant „Next Generation EU“, taip pat nacionalinį ir privatų finansavimą, kad 2021-2027 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP) būtų kompensuotas ES investicijų į ateities technologijas mažinimas; ragina parengti ES komunikacijos strategiją, pagal kurią ES piliečiams būtų teikiama patikima informacija, taip pat vykdyti informuotumo apie 5G ir elektromagnetinius laukus didinimo kampanijas, įskaitant kovą su dezinformacijos plitimu;

12. ragina imtis koordinuotų veiksmų siekiant sumažinti ir panaikinti dėl pandemijos išryškėjusius skaitmeninius skirtumus tarp įvairių valstybių narių, jų regionų, visuomenių, piliečių, pradedančiųjų įmonių ir kitų įmonių, taip pat kitų socialinės ekonomikos ir akademinės bendruomenės subjektų; ragina užtikrinti įtraukų mūsų visuomenių skaitmeninimą, kuris tarnautų piliečių interesams, atsižvelgiant į prieinamumą ir įperkumą, sudarant sąlygas sąžiningai ir bendradarbiaujančiai skaitmeninei viešojo sektoriaus modernizacijai, kuria būtų siekiama vertybėmis grindžiamos skaitmeninės transformacijos, propaguojant pagrindines teises ir demokratines vertybes, kad nė vienas pilietis pereinant prie skaitmeninės visuomenės nebūtų paliktas nuošalyje;
13. ragina laikytis visos visuomenės įtraukimu paremto požiūrio į kibernetinį saugumą; pabrėžia, kad nauji požiūriai į kibernetinį saugumą turėtų būti parengti remiantis atsparumu ir prisitaikymu prie spaudimo ir išpuolių; ragina laikytis holistinio požiūrio į kibernetinį saugumą, kai atsižvelgiama į visą sistemą, nuo sistemos struktūros bei tinkamumo naudoti iki piliečių švietimo ir mokymo; pabrėžia, kad dėl skaitmeninės transformacijos, kurią lemia spartus paslaugų skaitmeninimas ir didelio masto susietųjų įrenginių diegimas, mūsų visuomenė ir ekonomika neišvengiamai tampa labiau paveikiamos kibernetinių išpuolių; pabrėžia, kad pažanga kvantinės kompiuterijos srityje sutrikdys esamus šifravimo metodus, kurie yra piliečių privatumo, pramoninės intelektinės nuosavybės ir nacionalinio saugumo pagrindas; ragina Komisiją remti mokslinius tyrimus, kurie leistų Europai įveikti šį iššūkį kartu užtikrinant piliečių teises į privatumą, ir pabrėžia, kad reikalingas stiprus ir saugus ištisinis šifravimas; ragina Komisiją išnagrinėti blokų grandine grindžiamų kibernetinio saugumo protokolų ir prietaikų naudojimą siekiant padidinti dirbtinio intelekto infrastruktūros atsparumą, patikimumą ir patikimumą; pabrėžia, kad kibernetinio saugumo komponentus reikia įtraukti į visų sektorių politiką; pabrėžia, kad siekiant užtikrinti veiksmingą apsaugą, ES ir nacionalinės institucijos turi dirbti kartu su Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros (ENISA) parama, siekiant užtikrinti ypatingos svarbos infrastruktūros objektų ir elektroninių ryšių tinklų saugumą, vientisumą, atsparumą ir tvarumą; palankiai vertina Komisijos pasiūlymą persvarstyti TIS direktyvą³ ir jos ketinimą išplėsti direktyvos taikymo sritį bei sumažinti taikymo skirtumus valstybėse narėse; atkreipia dėmesį į tai, kad itin svarbu užtikrinti ypatingos svarbos infrastruktūros objektų ir elektroninių ryšių tinklų saugumą, vientisumą ir atsparumą; atkreipia dėmesį į tvirto ypatingos svarbos infrastruktūros objektų ir elektroninių ryšių tinklų kibernetinio saugumo ir Sąjungos skaitmeninio suvereniteto ryšį; ragina laikytis atsargaus požiūrio į galimą priklausomybę nuo didelės rizikos tiekėjų, ypač diegiant 5G tinklus; primena, kad dabartiniuose Sąjungos teisės aktuose iš esmės nėra numatyti privalomi produktų ir paslaugų kibernetinio saugumo reikalavimai; ragina esminius reikalavimus įtraukti į

³ 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (OL L 194, 2016 7 19, p. 1).

projektavimo etapą (projektinis saugumas), taip pat dėl tinkamų kibernetinio saugumo standartų ir procesų naudojimo tiek produktų ir paslaugų gyvavimo ciklo metu, tiek jų tiekimo grandinėse; ragina stiprinti Sąjungai strategiškai svarbią veiklą, susijusią su ypatingos svarbos infrastruktūros objektais, įskaitant kibernetinio saugumo technologijas ir mokslinius tyrimu bei rizikos prevenciją, atsižvelgiant į 5G tinklų diegimą;

14. pripažįsta, kad dirbtinio intelekto (DI) diegimas yra labai svarbus Europos konkurencingumui skaitmeniniame amžiuje; pabrėžia, kad siekiant palengvinti dirbtinio intelekto diegimą Europoje reikia bendro europinio požiūrio, grindžiamo į žmogų orientuotu požiūriu į patikimą dirbtinį intelektą, skaidrumo ir aiškių atsakomybės taisyklių, kad būtų išvengta vidaus rinkos susiskaidymo; pabrėžia, kad žmogaus kontrolė visada turėtų būti įmanoma, kai piliečiai sąveikauja su didelės rizikos automatizuotomis sistemomis, siekiant užtikrinti, kad automatizuotas sprendimas galėtų būti patikrintas ir ištaisytas; yra įsitikinęs, kad sukūrus aiškią Europos reglamentavimo sistemą ir ilgalaikį teisinį tikrumą padidės vartotojų, viešojo sektoriaus, įmonių, pramonės ir mokslinių tyrimų pasitikėjimas;
15. pripažįsta, kad dirbtinis intelektas yra duomenimis grindžiama technologija; pabrėžia, kad prieiga prie didžiųjų duomenų yra labai svarbi DI plėtrai Europoje; pripažįsta, kad didesnis prie interneto prijungtų produktų ir pramonės įrenginių naudojimas ne tik padidins konkurencingumą, sudarys sąlygas kurti naujus produktus ir paslaugas bei sudarys palankesnes sąlygas inovacijoms, bet ir sukels naujų pavojų privatumui, informacijai ir kibernetiniam saugumui; ragina Komisiją persvarstyti ir toliau plėtoti prieigą prie duomenų užtikrinant, kad viešieji duomenys būtų rengiami atvirųjų duomenų formatais ir būtų lengvai prieinami, ypač pradedančiosioms įmonėms ir MVĮ; ragina laikytis naujo požiūrio į duomenų reglamentavimą, kuris palengvintų mokslinius tyrimus, inovacijas ir konkurencingumą, suteikiant daugiau teisių susipažinti su duomenimis ir juos naudoti, kai jie laikomi anoniminiais ir neskelbtiniais duomenimis, taip pat nustatyti aiškias ir subalansuotas taisykles, visų pirma susijusias su pagrindinių teisių apsauga ir intelektinės nuosavybės teisėmis bei verslo paslaptimis; pabrėžia, kad dabartinis valdančiųjų platformų ir MVĮ rinkos disbalansas, taip pat ribota prieiga prie duomenų ir toliau kelia problemų Europos MVĮ; pabrėžia, kad reikia gerinti MVĮ prieigą prie duomenų; ragina taikyti įgalinančią požiūrį į savanorišką dalijimosi duomenimis praktiką, kaip visa apimančią principą, įskaitant paskatų teikimą, kad tuo būtų sudarytos sąlygos dalytis duomenimis; pabrėžia aiškių rinkos patvirtinimo procesų ir ES masto patekimo į rinką politikos svarbą; palankiai vertina naują Komisijos debesijos strategiją ir Europos debesijos iniciatyvą; atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą Schrems II byloje, kuriame nustatyta, kad ES ir JAV „privatumo skydas“ neužtikrina tinkamo apsaugos lygio, numatyto Bendrajame duomenų apsaugos reglamente ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje; mano, kad laisvas duomenų judėjimas vidaus rinkoje yra itin svarbus, kad būtų galima išnaudoti visą duomenų ekonomikos potencialą, ir pabrėžia, kad duomenų judėjimo išsaugojimas turi ir toliau būti Europos vertybių ir tikslų pagrindas; primena Komisijai, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas transatlantiniam duomenų perdavimui bei ES ir JAV duomenų srautams, kartu visapusiškai laikantis ES ir valstybių narių įstatymų ir standartų, o debesijos strategija ir debesijos iniciatyva nepakeičia poreikio užtikrinti teisinį tikrumą tarptautiniam duomenų perdavimui ir tai, kad visada turi būti laikomasi duomenų apsaugos, privatumo, saugumo ir pagrįstų bei nediskriminacinių viešosios politikos interesų sąlygų; atkreipia dėmesį į teisinį netikrumą, su kuriuo šiuo metu

susiduria MVI, kuris kyla remiasi standartinėmis sutarčių sąlygomis; atkreipia dėmesį į ribotus MVI pajėgumus laikytis dabartinių reikalavimų, pvz., trečiųjų šalių tinkamumo vertinimus, ir į tai, kad tai daro neigiamą poveikį tarptautiniams duomenų srautams, inovacijoms ir augimui; todėl primygtinai reikalauja, kad Komisija sukurtų teisiškai patikimą transatlantinio ir tarptautinio duomenų perdavimo sistemą, kuria būtų užtikrinamos pagrindinės Europos piliečių asmens duomenų ir privatumo teisės; primena Komisijai apie jos įsipareigojimus laikytis principo „kiek plus, tiek minus“ ir mažinti reguliavimo našta;

16. reikia užkirsti kelią pernelyg dideliame dirbtinio intelekto reguliavimui ir neskatina taikyti universalios sprendimo principo arba momentinės apžvalgos (angl. snapshot) požiūrio į reglamentavimą, kuris gali lemti iškreiptą bendrą vaizdą arba lemti galimas spragas; primena, kad reguliavimas turi būti proporcingas ir lankstus, remiantis esamomis teisinėmis priemonėmis ir geriausia praktika, išskyrus didelės rizikos sritis, kuriose reikėtų atidžiai išnagrinėti naujo reguliavimo metodo poreikį, paliekant galimybę taikyti savireguliaciją ir savanorišką praktiką, o taip pat visapusiškai laikantis technologinio neutralumo ir proporcingumo principų;
17. džiaugiasi dėl to, kad visos ES valstybės narės pasirašė Berlyno deklaraciją dėl skaitmeninės visuomenės ir vertybėmis grindžiamos skaitmeninės vyriausybės; pritaria tam, kad būtų pripažintas viešojo administravimo institucijų vaidmuo skatinant vertybėmis grindžiamą skaitmeninę mūsų Europos visuomenių transformaciją ir tam, kad būtų laikomasi septynių deklaracijos principų; ragina Komisiją remti šių septynių principų įgyvendinimą ir veiksmų bei priemonių įgyvendinimą naudojant Europos fondus; ragina viešajame sektoriuje įsisavinti pažangias skaitmenines ir susijusias technologijas siekiant pagerinti viešąsias paslaugas, padaryti jas prieinamesnes ir sumažinti administracinę našta, didinti veiksmingumą, skaidrumą bei atskaitomybę ir siūlyti geresnes ir novatoriškas paslaugas; pabrėžia, kad sąveikumas palengvina tarpvalstybinį bendradarbiavimą, užtikrina naujų bendrų viešųjų paslaugų atsiradimą arba konsolidavimą Sąjungos lygmeniu ir stiprina Europos skaitmeninio pilietiškumo plėtojimą; pabrėžia, kad DI ir duomenų diegimas bei naudojimas viešajame sektoriuje gali vesti kuriant Europos vertybėmis grindžiamas inovacijas; pabrėžia, kad dirbtinis intelektas gali padėti panaikinti kliūtis susiejant ir racionalizuojant viešąsias paslaugas, siekiant pagerinti administravimą piliečių ir įmonių naudai, taip pat užtikrinti tikrą laiką duomenų srautus paslaugoms ir sprendimų priėmimui; ragina ES priimti tik patikimą ir į žmogų orientuotą dirbtinį intelektą; visada informuoti piliečius, kai jie sąveikauja su automatizuota sistema arba kai automatizuota sistema priima sprendimus, kurie galėtų paveikti jų gyvenimą; ir užtikrinti, kad visada egzistuotų žmogaus kontrolė, kuri leistų patikrinti ir pataisyti bet kokią sprendimą, galimybę; pabrėžia, kad svarbu, jog administracijos rinktų ir teiktų visuomenei prieinamus duomenis, nes tai būdas skatinti inovacijas, palengvinti taikomos politikos vertinimą ir remti duomenimis grindžiamą sprendimų priėmimą; pabrėžia, kad bendri standartai, modulių architektūra ir atvirojo kodo programinės įrangos naudojimas viešajame sektoriuje sudaro palankesnes sąlygas diegti ir plėtoti strategines skaitmenines priemones ir pajėgumus, kartu didinant pasitikėjimą ir užtikrinant skaidrumą; pabrėžia, kad viešojo sektoriaus sukurti arba visiškai viešosiomis lėšomis finansuojami programinės įrangos duomenys ir priemonės turėtų būti pakartotinai naudojami ir viešai prieinami, jei tai suderinama su pagrindinėmis teisėmis, o taip pat intelektinės nuosavybės teisių, asmens duomenų ir privatumo apsaugos taisyklėmis; pritaria tam, kad būtų sukurta pasitikėjimo ekosistema, kaip nurodyta Komisijos baltojoje knygoje dėl dirbtinio intelekto, kuri turėtų suteikti

piliečiams pakankamą pasitikėjimą DI prietaikomis ir suteikti įmonėms bei viešosioms organizacijoms teisinį tikrumą diegiant dirbtinį intelektą; atkreipia dėmesį į reguliavimo priežiūros agentūras ir mechanizmus, kurie jau taikomi sveikatos priežiūros, gamybos, finansų ir transporto sektoriuose; mano, kad reikia stiprinti konkrečių sektorių reguliavimo institucijas ir taikyti papildomą horizontalųjį požiūrį; pabrėžia pramonei skirtų strategijų ir metodų svarbą.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	18.3.2021
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 72 -: 0 0: 4
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Manuel Bompard, Paolo Borchia, Markus Buchheit, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Carlo Calenda, Andrea Caroppo, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Claudia Gamon, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Eva Maydell, Joëlle Mélin, Dan Nica, Angelika Niebler, Ville Niinistö, Aldo Patriciello, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Tsvetelina Penkova, Clara Ponsati Obiols, Sira Rego, Robert Roos, Maria Spyraiki, Jessica Stegrud, Beata Szydło, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Matteo Adinolfi, Andrus Ansip, Damien Carême, Jakop G. Dalunde, Cyrus Engerer, Cornelia Ernst, Elena Kountoura, Elena Lizzi, Marian-Jean Marinescu, Sven Schulze, Nils Torvalds

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

72	+
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Marian-Jean Marinescu, Eva Maydell, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Sven Schulze, Maria Spyraki, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
S&D	Carlo Calenda, Josianne Cutajar, Cyrus Engerer, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Renew	Andrus Ansip, Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Claudia Gamon, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Nils Torvalds
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Elena Lizzi, Thierry Mariani, Joëlle Mélin, Isabella Tovaglieri
Verts/ALE	Michael Bloss, Damien Carême, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Henrike Hahn, Ville Niinistö, Mikuláš Peksa, Marie Toussaint
ECR	Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Robert Roos, Beata Szydło, Grzegorz Tobiszowski, Evžen Tošenovský
The Left	Elena Kountoura, Sira Rego
NI	Andrea Caroppo, Clara Ponsatí Obiols

0	-

4	0
ID	Markus Buchheit
ECR	Jessica Stegrud
The Left	Manuel Bompard, Cornelia Ernst

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaukė